

ВЗАЄМОДІЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС У СФЕРІ ГАЗОПОСТАННЯ

© А.В. Плоска, Л.І. Чернобай, 2014

Одним із ключових напрямів співпраці України та ЄС щодо енергозабезпечення є видобуток сланцевого газу.

Сланцевий газ - це той же самий природний газ, що тільки перебуває на більших, більше двох кілометрів, глибинах у слабо проникних для газу кристалічних сланцевих породах. Крім високих витрат на буровлення глибокої шпари низька проникність газоносної породи приводить до швидкого припинення припливу газу до шпари, і дуже незабаром із працею пробурена шпара перестає давати газ.

Про існування сланцевого газу було відомо давно, але, оскільки навіть не передбачалася можливість його рентабельного видобутку, ці ресурси ніхто не розглядав як промислові й не враховував при оцінці запасів газу. Проте американські фахівці не тільки вдосконалили технологію глибокого буровлення, але й навчилися ефективно застосовувати горизонтальне буровлення на більших глибинах, де залягає сланцевий газ.

У зв'язку з фінансовою кризою в Європі, можна припустити, що ЄС не вдасться добитися узгодженого старту газових проєктів, що значною мірою скоротить вплив сланцевого газу на європейський енергетичний ринок. Важливою характеристикою сланцевого газу є його близьке розташування до кінцевого споживача. Висока вартість газовидобутку буде компенсована низькою вартістю [4, с.36]

Однією з головних складових енергонезалежності є розроблення нових родовищ вуглеводнів, в т. ч. видобування нетрадиційного газу. Яскравим прикладом активізації такої роботи стало нещодавнє підписання оновленого договору держкомпанією «Укргазвидобування» і Shell про спільну діяльність у Дніпровсько-Донецькому басейні [3, с. 379].

Сьогодні Укргазвидобування забезпечує більше 80% всього видобутку вуглеводнів в Україні. Інвестиції Shell на першому етапі в даний проєкт становитимуть \$ 800 млн (на початковому етапі геологорозвідки — \$ 200 млн, в наступному — \$ 600 млн). Експерти вважають, що активізація співпраці двох компаній дасть можливість застосувати в Україні новітні технології з пошуку і видобутку вуглеводнів. Як результат — загальний обсяг видобування блакитного палива в Україні може збільшитися в рази.

Україна на сьогодні не в змозі купувати російський газ за ціною у 268,5 доларів за тисячу кубометрів. В той же час вартість видобутку сланцевого газу експерти попередньо оцінюють на рівні 150-250 доларів за тисячу кубометрів[1, с.474].

Загальна кількість пошуково-розвідувальних свердловин приблизно становитиме 15-20, а повномасштабна розробка потребуватиме буріння від 500 до 1000 свердловин. Всі свердловини будуть глибокими, від 2000 до 6000 м, пробуреними в технічно складних пластах, які потребують застосування інноваційних підходів до буріння і новітніх технологій, у тому числі технологій гідророзриву, які поки що в Україні не застосовуватися. У разі успішної спільної діяльності це буде перший проєкт подібного масштабу в Європі з видобування нетрадиційного газу [5, с 582]

Українські запаси сланцевого газу оцінюються як одні із найбільших у Європі — після Польщі, Франції та Норвегії [2, с. 58].

У квітні 2011 року було оприлюднено аналіз Американської інформаційної енергетичної агенції (U.S. EIA) «Світові ресурси сланцевого газу: аналіз 14 регіонів за межами США». Відповідно до цього документу Україна має досить великі запаси сланцевого газу, поклади якого за геолого-економічними оцінками підрозділів Національної академії наук та Міністерства екології та природних ресурсів України є перспективними для промислового освоєння. Згідно з аналізом на території України розглядається два перспективних регіони з покладами сланцевого газу: Дніпровсько-Донецький та Люблінський з запасами 1,36 трлн м³ та 4,22 трлн м³, відповідно (рис. 1).

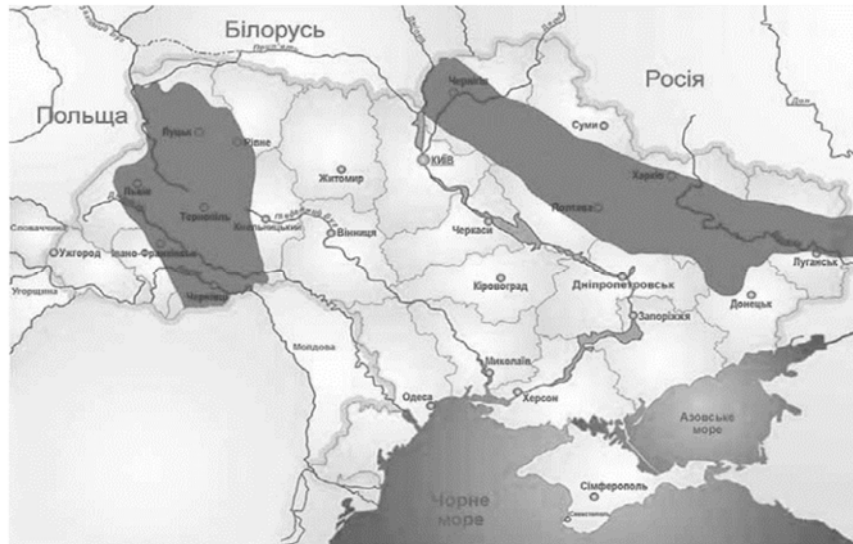

Рис. 1. Схема розміщення басейнів сланцевого газу в Україні

З цих 5,58 трлн м³ в кінцевому результаті можуть бути технічно вилучені 1,19 трлн м³ (до 20%), що дасть можливість суттєво посилити власну енергоресурсну базу вуглеводнів в Україні. За умови використання лише технічно доступного сланцевого газу, на рівні споживання 2012 року, доведених запасів цих ділянок вистачить на 27 років. Оцінки запасів сланцевого газу в Україні суттєво відрізняються і за різними джерелами становлять: Державна служба геології та надр (2012 р.) — 7,0 трлн м³; U. S. EIA (2011 р.) — 1,2 трлн м³; Міністерство енергетики і вугільної промисловості — 5,0 трлн м³. Більшість експертів сходяться на думці, що за запасами сланцевого газу Україна посідає четверте місце в Європі після Польщі, Франції, Норвегії.

Посилення енергетичної незалежності – в Україні нині політичний пріоритет. Під цим гаслом уряд сприяє розробці родовищ сланцевого газу. Екологічні ризики, вочевидь, відходять на другий план.

Екологи бояться, що видобуток сланцевого газу в Україні завдасть значної шкоди довкіллю. Адже для видобутку використовується екологічно небезпечний метод горизонтального гідророзриву, коли застосовують великі об'єми води з хімічним розчином. Тетяна Бобровицька наголошує, що в Україні Shell застосовуватиме ті самі екостандарти, як і в інших країнах.

Таким чином можна говорити про своєчасність формування спільної концепції енергонезалежності України та країн ЄС на засадах міждержавних договорів як на макро- так і на мікрорівні.

1. Абрамова В. О. Проблеми державного управління інноваційними процесами в Україні / В.О. Абрамова // Соціально-економічні аспекти промислової політики: Соц. політика и человек. Развитие: (Сб. науч. тр.). - Донецьк, 2003. - Т.2. - С.470-473. 2. Бондарчук В.В., Енергозбереження – основна стратегія розвитку теплоелектроцентрацій України / Економіка та держава – 2010 - №6- с.56-65. 3. Возняк Г.В. Державне стимулювання інвестиційно-інноваційної сфери економіки України / Г. В. Возняк // Вісник соціально-економічних досліджень: Зб. наук. пр. - Одеса, 2012. - Вип.13. - С.379-382. 4. Перфілосо О.Є. Проблеми та перспективи відродження вітчизняної електроенергетики в контексті реалізації «Енергетичної стратегії України на період до 2030 року»/ Актуальні проблеми економіки – 2011 - №11- с.30-39. 5. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємства у транзитивній економіці: монографія / за заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: Університетська книга, 2010. – 582 с.